

FREDS

NYTT

Kristna Fredsrörelsens
tidning # 2 • 2013

Tema DEN SVÅRA FÖRSONINGEN

Först rättvisa – sedan försoning

Kvinnorna på bilden tillhör ixilfolket som drabbades hårt av våldet under inbördeskriget i Guatemala. De är från byn Iloom och visar här i en minnesceremoni upp bilder på anhöriga som mördades vid en massaker

Läs också: • Kristna Freds info 2 • Aktuellt 4/Kärnvapen och Nordkorea • Kultur 6 • Tema: Den svåra försoningen 7 • Aktivitet 10 /Det här kan du göra • Hallå IFOR 11 • Kristna Freds i världen 12 • Kristna Freds i Sverige 14 • Gästkrönika Ragni Lantz 15

FREDSNYTT

Fredsnytt är Kristna Fredsrörelsens medlemstidning. Den kommer ut 3-4 gånger om året med en upplaga om ca 1 500 ex. Kristna Fredsrörelsen arbetar för att sprida en ickevåldskultur, bland annat genom att:

- Ge kurser i ickevåld och konflikt-hantering.
- Skicka fredsobservatörer till Guatemala, Mexiko och Colombia där de medföljer personer och organisationer som arbetar för fred och mänskliga rättigheter.
- Arbeta med information och opinionsbildning, till exempel mot Sveriges handel med vapen.
- Uppmana och stödja kyrkor och andra trossamfund att verka för fred och rättvisa och att ta avstånd från våld.

Redaktör & ansvarig utgivare

Marija Fischer Odén
marija.fischer.odén@krf.se
Tfn 08-453 68 45

Grafisk form

Ulrika Forsberg

Redigering och layout

Marija Fischer Odén

Omslagsbild

Kvinnor från ixilfolket minns offer för folkmordet i Guatemala. Nu pågår rättsprocesser mot några av förövarna. Foto: Kajsa Stenberg

Tryck

PrintOne

Kontaktuppgifter

Kristna Fredsrörelsen
Box 140 38, 167 14 Bromma
Telefon 08-453 68 40
info@krf.se, www.krf.se

Gåvor bg 900-0316

Den här tidningen har delvis finansierats med bidrag från Svenska missionsrådet. Svenska missionsrådet har ej medverkat vid utformningen och tar ej ställning till de synpunkter som framförs.

●●●FREDSKALENDERN

15 juni - 17 november

STOCKHOLM Fotoutställningen Making Peace visas på Nobel-museet. Utställningen är skapad av International Peace Bureau som Kristna Fredsrörelsen är medlem i och skildrar fredsskapan och fredsrörelsernas inverkan runt om i världen det senaste århundrandet.

1-6 juli

ALMEDALEN Kristna Fredsrörelsen finns på plats under politikerveckan i Almedalen och är med och arrangerar ett flertal seminarier om bland annat fredsprocessen i Colombia, religions fredsbyggande kraft, krigsrapportering i svensk media och att skydda utan vapen. För mer information se www.krf.se och följ oss under veckan på [facebook.com/kristnafreds](https://www.facebook.com/kristnafreds) och twitter.com/kristnafreds

7 - 11 augusti

ÖREBRO Kristna Fredsrörelsen finns på plats på festivalen Frizon. Är du där så kom förbi och säg hej.

21 augusti

HÄRNÖSAND Andra året på den ettåriga folkhögskolekursen Fred, ickevåld, ledarskap i samarbete med Härnösands folkhögskola drar igång. Läs mer på: <http://hfs.se/>

21 september

UPPSALA Välkommen till Bygg fred på internationella fredsdagen. Dagen ger genom engagerade talare, deltagandeworkshops, utåtriktad manifestation, fredsandakt och en fredsfest inspiration för att bygga fred, lokalt och globalt. Mer information finns på www.krf.se

2 oktober

SVERIGE Icke våldsdagen uppmärksammas. Se www.krf.se för mer information i början av hösten.

17 - 24 november

SVERIGE Kyrkornas globala vecka har i år tema helig fred och handlar om trons möjlighet att skapa fred. Veckan uppmärksammas i kyrkor och församlingar runt om i Sverige och av Kristna Fredsrörelsen. Läs mer på globalaveckan.se eller var med och arrangera något där du bor.

Barn!

●●● Till-sammans med Svenska Kyrkans Unga håller Kristna Fredsrörelsen på att ta fram material för att arbeta med fred och ickevåld i barngrupper. Kontakta stina.karbing@krf.se för att få tag på materialet.

Shalom!

●●● Lagom till fredsdagen den 21 september kommer en ny bok om ickevåldsteologi att komma ut. Tidigare ärkebiskopen KG Hammar skriver texten och Kristna Fredsrörelsen bidrar med konkreta exempel på fredsarbete.

Här är den nya sidan - fortfarande på krf.se.

Nu är den nya hemsidan här!

KRF.SE Kristna Fredsrörelsen har fått en ny hemsida! Den nya hemsidan är snyggare, lättare att hitta på och speglar förhoppningsvis bättre vilken typ av rörelse Kristna Fredsrörelsen är. Tanken är att sidan både ska inspirera till engagemang och göra det lättare att engagera sig. Bland annat är det enklare att ge en gåva och bli medlem nu med hjälp av ett betalningssystem via Paypal på hemsidan.

Sidan är lanserad men arbetet med justeringar fortsätter. Om du hittar saker som inte fungerar eller är svåra att förstå eller hitta, eller om du har förslag och idéer för den nya hemsidan är du varmt välkommen att höra av dig till info@krf.se.

Fira fred på fredsdagen!

FREDSDAGEN Den 21 september är Internationella fredsdagen och bönedagen för fred. 2013 blir det stort kalas i Missionskyrkan i Uppsala med talare, workshops och musik. Mer information och anmälningsformulär finns på www.globalaveckan.se. Om du inte är i Uppsala denna dag kanske du vill ordna ett firande där du bor? Hör av dig till stina.karbing@krf.se med frågor om att ordna firande.

●●●Generalsekreteraren har ordet

Den svåra försoningen

Många människor har klivna känslor inför förlåtelse och försoning.

Å ena sidan finns det en kraft i att bli förlåten (och att förlåta), och att kunna försonas med något som drabbat en och gå vidare. Men går det att försonas med dem som gjort mina nära illa, dem som deltagit i etniska rensningar eller dem som ockuperar mitt land?

I detta nummer av Fredsnytt finns röster om försoning i Guatemala som snart 20 år efter fredsavtalet har långt kvar till att ha gjort upp efter massakrer och övergrepp under inbördeskriget, från det av Israel ockuperade Palestina, från Colombia som efter 50 års inbördeskrig knappt vågar hoppas på den fredsprocess som pågår. Bilden att det krävs rättvisa, och att den som drabbats av övergrepp och våld först måste bli lyssnad på innan det kan bli försoning, är entydig.

Och det är skillnad på förlåtelse och försoning säger Hans-Ulrich Gerber (ordförande för International Fellowship of Reconciliation, IFOR) på sida 11. Förlåtelse kan vara en envägshandling, men försoning kräver en ömsesidig insats.

Sedan 1980-talet har försoning använts för att skapa en bättre framtid efter exempelvis apartheidregimens fall i Sydafrika och folkmordet i Rwanda, och intresset för försoning är större än på länge. Ännu har det inte forskats tillräckligt kring effekterna, men Karen Brounéus som i sin forskning fokuserat på försoning ser varje process som mycket intressant och viktigt. "Det handlar om att förhindra att krig bryter ut igen och att låta barn växa upp i fred", säger hon. (läs mer på sida 6).

Som ickevåldsrörelse är försoning intressant för Kristna Fredsrörelsen som ett fredligt medel till fred som bygger på dialog. Men först kommer motståndet, kravet på rättvisa och upprättelse. Och sedan, när övergreppen och våldet upphört, kan försoningen börja.

Intressant sommarläsning önskar

Sofia Walan

Följ med i Almedalen

På [facebook.com/kristnafreds](https://www.facebook.com/kristnafreds) och twitter.com/KristnaFreds kan du hänga med till Almedalen - även om du ligger hemma i hängmattan.

"Sverige har ingen nedrustningspolitik"

Sent på våren blev det klart att Sverige lämnar nedrustnings-samarbetet New Agenda Coalition (NAC) - och att Carl Bildt valt att inte ansluta sig till de 80 andra utrikesministrar som skrivit under att kärnvapen bör förbjudas. Vad betyder det här?

-Sveriges politik på området nedrustning och icke-spridning förändras inte i och med att vi lämnar NAC. Sveriges linje att i större utsträckning balansera nedrustning och icke-spridning har inte fått gehör. Vi kom till slutsatsen att det var tid för Sverige att lämna samarbetet, säger Anna Maj Hultgård som är tf enhetschef på den avdelning som arbetar med nedrustning på Utrikesdepartementet (NIS).

DET ÄR INTE ett uttalande som Josefin Lind på organisationen ICAN (som arbetar mot kärnvapen) ställer upp på:

-NAC bildades i slutet av 90-talet i syfte att utgöra en brygga mellan stater och regioner för att driva nedrustningsfrågan hårdare inom FN då man såg att kärnvapenstaterna inte uppfyllde sina nedrustningsåtaganden. Att en av grundarna av NAC då driver att få in

Bild från kärnvapenprovsprängning.

icke-spridning i NAC är anmärkningsvärt i sig och det är då inte konstigt att NAC inte har fungerat på sistone, säger hon.

JOSEFIN LIND MENAR att så länge några stater har kärnvapen så kommer fler att känna sig motiverade att skaffa egna. Därför anser hon att nedrustning inte bara är det enda sättet att minska det redan existerande hotet, utan även det viktigaste sättet att också förhindra spridning. Anna Maj Hultgård säger att UD arbetar för en kärnvapenfri värld. Men Josefin Lind menar att det inte finns

några nedrustningsinitiativ i Hultgård's lista på hur UD ska sträva mot detta efter att ha gått ur NAC.

-ATT UTTRÄDA UR NAC utan några som helst konkreta initiativ och samarbeten är både oroväckande och visar på en brist på intresse för nedrustning hos Sveriges utrikesminister. Att denna politik inte är förankrad i regeringen visar sig också i att kritik har kommit från övriga regeringspartier. Sverige driver inte någon nedrustningspolitik idag, så enkelt är det, menar Josefin Lind.

Marija Fischer Odén

Kinesiska mödrar i aktion för reformer

●●● En grupp anhängare till offer för militärens attack på den berömda ickevåldskampanjen på Himmelska Fridens torg 1989 kritiserar president Xi Jinping. De vill att han genomdrivar politiska reformer och erkänner protesterna 1989 som en demokratirörelse istället för kontrarevolutionärt.

Hårt arbete gav till slut Arms Trade Treaty

●●● I april antog en överväldigande majoritet av världens länder ett globalt bindande avtal för att kontrollera och begränsa handeln med vapen. I mer än tio år har fredsrörelser och människorättsorganisationer över hela världen kämpat för ett Arms Trade Treaty (ATT).

Bred protest i Turkiet bör inte ignoreras

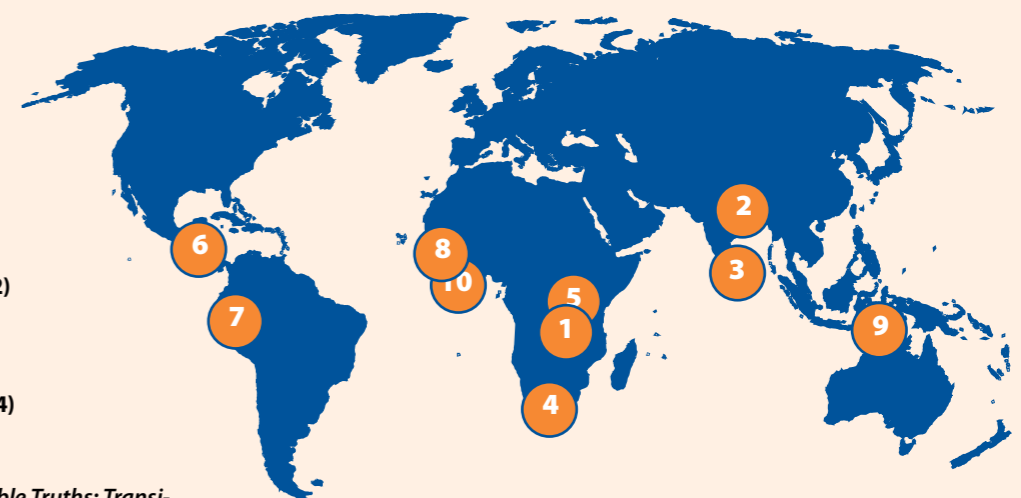
●●● Räddningsaktionen för Geziparken var vänster- och högerfalang, kurder, islamister och förmögna istanbulbor som deltog i protester för första gången. Det är den mest heterogena oppositionen på decennier, och det vore ett misslag att ignorera den skriver sociologen Gulay Turkmen-Dervisoglu.

Här har det varit försoningsprocesser

Försoningsprocesser har genomförts på många ställen. Läs mer på: www.usip.org/publications/truth-commission-digital-collection

1. Zimbabwe (1985)
2. Nepal (1990-91)
3. Sri Lanka (1994-97)
4. Sydafrika (1995-2002)
5. Rwanda (1994-)
6. Guatemala (1997-99)
7. Peru (2001-03)
8. Sierra Leone (2002-04)
9. Östtimor (2002-05)
10. Liberia (2006-2009)

Källa: Boken *Unspeakable Truths: Transitional Justice and the Challenge of Truth*

"Nordkorea skulle inte anfalla först"

Det mullrar i Korea igen. Tonläget har höjts både i Pyongyang, Seoul och Washington, men vad betyder det? Jerker Hellström (säkerhetspolitisk analytiker och Asien-forskare vid Totalförsvarets forskningsinstitut) reder ut några begrepp i en komplicerad historia.

-Läget har inte förändrats, det är snarare intensiv retorik och skickande av signaler. Det finns till och med vissa tecken på att de nya i den nordkoreanska militärledningen är mindre "hökiga" än de tidigare. Det nya som hänt är att USA och Sydkorea för första gången uttalat enats om att gemensamt slå tillbaka militärt om Nordkorea skulle anfalla. Båda sidor vill visa att de menar allvar - men inte provocera motståndaren, säger han.

Men om ingen vill att det ska bli krig, varför alla dessa provsprängningar, militärövningar vid gränser och hårda ord?

Nordkoreas diktator Kim Jong Un på en murmålning.

-Nordkorea vill ha alla stora rubriker så att omvärlden ska ta ett steg tillbaka för att de upplevs som hotfulla - trots att de har en uttalad doktrin att inte anfalla först. Om omvärlden backar kan det tvinga fram förhandlingar om bistånd

” Nordkorea kan inte mäta sig militärt med USA så de krigar med ord

och urvattnade resolutioner och det är bra för regimen att kunna visa att USA är aggressivt för att legitimera hela systemet och visa på behovet att landet enas. Nordkorea kan inte mäta sig militärt med USA så de krigar med ord, förklarar Jerker Hellström.

Det finns inget civilt samhälle i Nordkorea, återförening är mycket orealistiskt och både Nord- och Sydkorea censurerar informationen om varandra inför sina medborgare. Vad händer nu?

-Tidigare fanns säkerhetspolitiska samtal mellan Nordkorea, Sydkorea, USA, Kina, Ryssland och Japan, men de avslutades 2009 när Nordkorea gjorde klart att de inte tänkte skrota sitt kärnvapenprogram. Nordkorea vill bli erkända som kärnvapenstat, och kanske måste omvärlden gå med på det för att kunna prata om annat.

● Fråga forskaren

Vad är försoning?

FÖRSONINGSPROCESSER i länder efter inbördeskrig är en social process för att balansera sanning och rättvisa så att beteenden, attityder och känslor mellan fd fiender långsamt förändras. Det är det pragmatiska arbetet att bygga relationer och förtroende som kan hålla för fredsbyggandets svåra utmaningar.

Försoningsprocesser som främst initieras och drivs från en officiell, statlig nivå har lägre chanser till framgång än de som parallellt bedrivs på – och på initiativ från – gräsrotsnivå. Det är viktigt att försoningsprocesser är kulturellt anpassade till landet. Många länder har under 2000-talet haft sannings- och försoningskommissioner – tex Östtimor, Solomonöarna, Peru, Sierra Leone, Ghana – dock vet vi fortfarande lite om effekten av dessa processer på hållbar fred. Det behövs mer forskning!

Varje försoningsprocess är av yttersta vikt och av största intresse: det handlar om att bygga fred efter extremt svåra perioder av konflikt, och att skapa ett bättre liv för människorna. Det handlar om att förhindra att krig bryter ut igen och att låta barn växa upp i fred. Så varje fall är unikt och av största intresse!

Karen Brounéus är specialiserad på forskning om försoning och verksam på University of Otago, Nya Zeeland

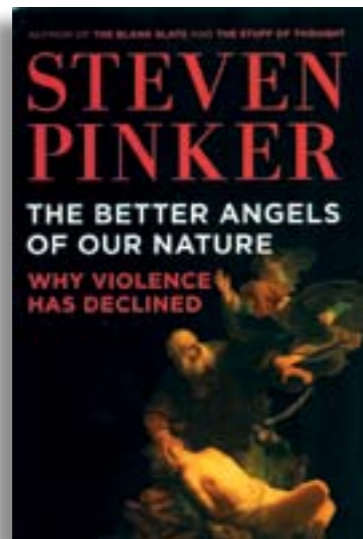
● Bok

Goda nyheter våldet minskar

Vi har aldrig haft mer fred och säkerhet än i dag - och det beror bl.a. på folkrörelsernas kamp. Icke-våldsutbildaren och fredsaktivisten Martin Smedjeback har läst en hoppgivande bok.

Tortyr, blodiga krig, slaveri och kvinnomisshandel följde med mig i hörlurar under några veckor när jag gick till affären eller diskade. Man kan lätt tro att jag skulle bli missmodig av att höra om allt hemskt vi människor gör mot varandra, men faktum är att *The Better Angels of our Nature* av Steven Pinker gjorde mig väldigt hoppfull.

För trots allt våld som begås idag

● LÄS MER

Följ diskussionen och hitta mer info på facebook.com/Stevenpinkerpage

så var det betydligt värre förr. Det är svårt att tro, men med övertygelse visar Pinker hur allt från globala krig och terrorism till våldtäkter och aga minskar. Det är en fascinerande resa i världshistorien mot mer empati och mindre grymhet. Faktum är att mänskligheten aldrig levtt fredligare och säkrare än idag.

Pinker pekar på flera orsaker till denna monumental förändring som verkar förbisedd av de flesta. Den orsak som kanske är mest intressant för kristnafredsare är att Pinker lyfter fram tex kvinnorrörelsen, medborgarrörelsen och gayrörelsen som har varit makalöst framgångsrika och på kort tid åstadkommit större rättvisa och mindre förtryck.

När man läser tidningen eller ser på nyheterna är det lätt att tappa modet. Vi kan då säga till oss själva att det blir bättre, mycket bättre, inte automatiskt utan för att rörelser som Kristna Fredsrörelsen och många, många andra varje dag kämpar mot förtryck och för fred och rättvisa. Om vi fortsätter arbeta lika mycket eller mer kan den positiva utvecklingen, som Pinker stakar ut, fortsätta. Om 50 år kanske vi läser en bok med titeln "Hur vi lyckades avskaffa krigen".

Radioserie om vår besatthet av historia

●●● Kulturradiation i P1 sänder just nu serien *I tiden* som vill "titta närmare på kulturens besatthet av historia" Det innebär många spännande ämnen: Skapa nationell identitet, att vilja förändring, nytolkningar av historien och avstånd till historien, stadsodlingar och om trä kan rädda världen.

Tunisiens revolution dansar vidare

●●● Två år efter ickevåldrevolutionen använder rörelsen "Danseurs Citoyens" - dansande medborgare - dansen som ett sätt att ta tillbaka gatorna från islamisterna. Idén föddes efter att en dansgrupp i huvudstaden Tunis attackerats, och dansaktionerna har nu spritt sig över hela landet.

En man vid en minnesceremoni för alla dem som dog i folkmordet under Guatemalas inbördeskrig.

"Utan rättvisa ingen försoning i Guatemala"

”Det gör för ont att förlåta”

Det finns ingen självklar sanning i Guatemalas historia. Nu åtalas ex-diktatorer och militärer för 1980-talets folkmord, men går det att förlåta det som skett?

Bergen breder ut sig ovan oss och på marken ligger den nyskördade majsens. Ana visar ärren på ansiktet och händerna som hon fick av slagen när soldaterna försökte tvinga henne att erkänna att hon var gerillaledare. Hon berättar om hur skörden brändes upp. Om hur vänner och familj blev mördade. Om hur hon såg sin granne och vän bli slagen och upphängd på en påle i flera dagar tills hon avled. Om hur hela morbroderns familj blev mördad, även hans gravida fru.

Anas historia är svår att förstå, ändå är den långt ifrån unik. Magdalena bor i ett stilla samhälle längs de slingriga bergsvägarna i Guatemalas högland. Under kriget flydde familjen upp till bergen i 16 år. Sonen försvann och de har inte hittat kroppen. Bristen på mat, kylan och rädslan var svåra att leva med, och hon blev tillfångatagen av militären. Magdalena pratar inte spanska, och jag frågar hennes man Juan vad som hände då. Han vacklar med blicken och säger att det är bättre att inte rota.

Det sexuella våldet var en del av vardagen för många kvinnor. Ana berättar hur militärens övergrepp gav henne blödningar i över ett år. Tårarna är ständigt nära när hon berättar om sin mamma:

- De band fast hennes händer och fötter, som ett djur. De drog bort henne framför oss syskon.

Anas röst blir svagare när hon berättar hur hennes mamma blödde länge efter det och senare dog.

- Idag vill jag ha rättvisa, att lagen är lika för alla.

Ana bjuder på atol - den söta, varma majsdryck jag älskar. Den svåraste frågan hänger kvar i luften, och jag vet inte om jag vågar fråga efter att ha hört hennes historia:

Är det möjligt att förlåta?

- Det är kanske möjligt. Vem vet... Jag kan inte förlåta, det gör för ont.

Hon tittar bort, och jag förstår henne.

DEBATTEN I LANDET har de senaste månaderna dominerats av folkmordsfallet mot Efraín Ríos Montt som var regeringschef under den mest våldsamma delen av inbördeskriget. Enligt sanningskommissionen CEH stod staten för 93% av övergreppen mot mänskliga rättigheter. Samtidigt uppskattas Montt av vissa som menar att han återställde ordningen. Det finns ingen självklar sanning i Guatemalas historia. Vissa anser att det skedde ett folkmord och vissa att det var jämbördiga parter i strid.

Hur känns det när människor förnekar folkmordet?

- De vet inte. I huvudstaden skedde inget folkmord, utan det var här i bergen

där barn och kvinnor blev mördade. Jag frågade militären som slog mig vem som hade beordrat detta, och han skrek att det var Ríos Montt. Jag vittnade om det i rättegången, jag säger bara sanningen.

Orden ” jag säger bara sanningen” återkommer ofta. När jag lyssnar på ett annat vittne, José, förstår jag varför:

- De säger att vi inte är värda något. De säger att vi är fattiga, att vi inte kan läsa och skriva. De säger att vi ljuger, men det är inte sant, vi berättar bara sanningen.

● FAKTA

- Under inbördeskriget i Guatemala beräknas 200.000 människor ha mördats, och närmare 45.000 försvunnit. 1996 undertecknades ett fredsavtal.
- De senaste åren har flera militärer dömts för brott under kriget. Rättegången mot Efraín Ríos Montt är första gången i världen en fd regeringschef åtalas för folkmord i nationell domstol. 10 maj 2013 dömdes ex-diktatorn Efraín Ríos Montt till 80 års fängelse för folkmord och brott mot mänskligheten. Domen underkändes dock av konstitutionsdomstolen och delar av rättegången ska tas om.
- Kristna Fredsrörelsen medföljer vittnen i rättegången och de organisationer som driver processen (CALDH och AJR).

Ursprungsfolken drabbades värst av våld och övergrepp under inbördeskriget. Här kvinnor från ixil-folket vid rättegången mot Efraín Ríos Montt.

Foto: Tamara Vocar

Rättegången är viktig för offren just för att den bekräftar deras historier.

- Domaren förstod våra vittnesbörd, vår smärta, våra offer, berättar Juan.

VÅLDET UNDER KRIGET handlade om så mycket mer än de direkta attackerna och morderna. Brända skördar och ständiga förflyttningar gjorde livet oerhört svårt, och än idag lever många i fattigdom. En kvinna jag träffade hade förlorat sju barn i svält. Juan förlorade all sin mark under kriget och inte fått tillbaka den ännu. Att

den ekonomiska orättvisan fortfarande är påtaglig, och hur det försvårar en verklig försoningsprocess, är något som ständigt återkommer i samtal.

- De rika tror alltid att de står över lagen, säger Ana.

I PRINCIP ALLA JAG MÖTT säger samma sak: de vill ha rättvisa, ett erkännande från staten, att återfå förlorad mark och att förövarna inte ska komma undan. När Ríos Montt dömdes till 80 års fängelse för folkmord och brott mot mänskligheten, vanns en viktig seger. En del av domen innehöll viktiga bitar för försoning, bland annat ett offentligt förlåt från staten och en nationell dag mot folkmord. Men kort därefter upphävdes domen och utgången är ovisst. Juan suckar uppgivet:

- Även om Ríos Montt döms och hamnar i fängelse kommer han att ha det bekvämt. Jag önskar att han förstod hur det är att svälta, känna kölden, all den smärta vi fick utstå.

Försoning är svårt utan rättvisa, eftersom rättvisa innebär någon att försonas med.

- Presidenten säger att vi måste försonas med det som hände. Jag vill försonas, men med vem? undrar Ana, och ser uppgiven ut.

Även för Juan är rättvisa nödvändigt för försoning.

- Vi vill ha rättvisa för att det inte ska hända våra barn och barnbarn. Utan rättvisa, finns det ingen försoning i Guatemala.

Sara Linnea Svensson

fredsobservatör i Guatemala

Sagt om försoning

” Att skapa fred och försoning är en av de mest vitala och kreativa mänskliga handlingarna. **Nhat Hanh,** Fredsaktivist från Vietnam

” Jag visste att om jag verkligen skulle kunna hjälpa Rwanda måste jag arbeta för försoning i fängelserna, i kyrkorna, i städerna och byarna över hela landet. Det

innebar att ge de hungriga mat, de hemlösa skydd, ta hand om de unga - men också att hela det skadade och förlåt det oförlåtliga.

John Rucyahana, Biskop i Rwanda

” Israel måste delta i den globala resan mot fred, försoning och internationellt samarbete.

Yitzhak Rabin, Fd premiärminister i Israel

Tips på hur du själv kan fördjupa och engagera dig i försoning.

Gå med i en lokalgrupp!
Kristna Fredsrörelsen har nio lokalgrupper
www.krf.se

Från en hussle line-övning där deltagarna övar på att se båda sidor i en konflikt.
Foto: Stina Karbing

Icke-våldsmetoder viktigt i en försoningsprocess

Icke-våld är att aktivt arbeta mot våld utan att använda våld. I grunden tror Kristna Fredsrörelsen att våld föder våld och enda vägen till en hållbar fred är fredliga metoder.

I försoningsprocesser använder man sig av flera olika ickevåldsmetoder. Man arbetar för förståelse genom samtal för att komma överrens genom diplomati och förhandling. Att försonas är svårt och det är en lång väg till hållbar

fred. Men börjar vi använda våld så är vi tillbaka på ruta ett.

Kristna Fredsrörelsen har ett stort nätverk med personer runt om i landet som är utbildade i ickevåld. De kan komma till din kyrka, samtalsgrupp eller annat tillfälle för att lära ut mer om ickevåld.

Vill du lära dig mer om ickevåld och bjuda in en ickevåldstränare? Kontakta stina.karbing@krf.se

Stina Karbing

Filmtajm!

I "Imamen och Pastorn" startar forna fiender försoningscenter och reser runt för att få kristna och muslimer att sluta fred. Nu finns uppföljaren "An African Answer". Diskussionsfrågor på www.krf.se/fredsnytt

Värderingsövning: Kan man förlåta allt?

Ledaren läser en fråga och ger tre svarsalternativ. Varje hörn i rummet motsvarar ett svar. I det fjärde hörnet ställer sig deltagarna om de har ett eget svarsalternativ. Personerna i varje hörn ombeds i tur och ordning att berätta varför de valt det hörnet. Det viktigaste i övningen är att det är ett öppet diskussionsklimat och inte så mycket om rätt och fel. Tänk därför på att ha likvärdiga svarsalternativ så att det inte upplevs som att ett hörn är "rätt svar".

En övning utan rätta svar

1. Kan man förlåta allt?

- Nej, vissa saker går inte att förlåta
- Ja, ber någon ärligt om ursäkt kan man förlåta allt
- Ja, för sin egen skull behöver man kunna förlåta allt
- Eget alternativ

2. Efter en väpnad konflikt finns det stora utmaningar för att komma vidare och inte falla tillbaka i stridigheter. Hur gör man det bäst?

- Sanningskommission - först när sanningen om allt som har hänt kommer upp på bordet kan man gå vidare
- Domstol - de som är ansvariga måste ställas inför rätta innan man kan gå vidare
- Försoningsprocess - för att gå vidare behöver jag förstå den andra parten och få den att förstå mig för att försonas. Efter det kan man gå vidare
- Eget alternativ

Stina Karbing

"Förlåtelse är möjlig utan försoning, men inte tvärtom. Men förlåtelse har också nödvändiga förutsättningar", säger Gerber.

● Ordförande för IFOR

"Försoning mycket större än förlåtelse"

När Hans-Ulrich Gerber blev ordförande i International Fellowship of Reconciliation (IFOR) 2010 blev hans uppgift nästan att uppväcka den anrika rörelsen från det döda

- Det fanns ingen internationell koordinatör och inget centralt styre, och många av de nationella grenarna visste inte ens att de var medlemmar, berättar Hans-Ulrich Gerber.

Den nya styrelsen beslöt att "reclaima" sina rötter och började arbeta med att blåsa liv i relationerna till alla nationella grenar, däribland Kristna Fredsrörelsen.

- Vi tittade på vad det var som gjorde IFOR unikt och såg att vi

hade en funktion som ett interreligiöst nätverk med ickevåldsgrund, säger han.

IFOR HAR EN ÄRORIK historia med många Nobels fredspristagare i sina led, vilket märks när fyra av dem kommer till 100-årsjubileet nästa år. Rörelsen har valt namnet Försoningsförbundet, och Hans-Ulrich Gerber berättar att just försoningen genomsyrade rörelsen från början:

- Försoning har länge begränsats till religiösa frågor, som syndarens frälsning i Kristus. När IFOR-folket började tala om försoning mellan de europeiska nationerna för 100 år sedan var de långt före sin tid. Även om pacifism har marginaliserats sedan

● FAKTA IFOR

- International Fellowship of Reconciliation (IFOR) är Kristna Fredsrörelsens internationella organisation
- För att anknäta till Kristna Fredsrörelsen besökte Gerber årsmötet i mars.

andra världskriget verkar det som om förlåtelse och försoning får mer uppmärksamhet än någonsin förut, även i politiska och internationella sammanhang.

Med tanke på hur många försoningsprocesser som genomförts de senaste decennierna verkar intresset för försoning onekligen ovanligt stort. Men hur ser Gerber på kopplingen till förlåtelse?

- Försoning är mycket större än förlåtelse, men utan förlåtelse blir försoningen ofullständig. Förlåtelse är att bestämma sig för att låta bli hämnd och undvika bitterhet. Försoning däremot beror inte bara på en individ utan kräver att alla berörda parter deltar aktivt.

Marija Fischer Odén

● Palestina och Israel

”Svårt med försoning under ockupation”

Rättvisa först och försoning sedan, tror Hanna Eklund som är ekumenisk följeslagare i Palestina och ickevådstränare.

Desmond Tutu förespråkar förlåtelse och försoning i Sydafrika, men han gjorde det inte under apartheid. Först efter regimens fall kunde försoningsprocessen starta.

Hanna Eklund

På samma sätt upplever jag att det svårt att tala om försoning så länge Palestina är ockuperat. Här ser jag dagligen hur människor förtrycks och begränsas i sin vardag

av nekade tillstånd att nå sitt arbete eller släkt, nattliga militära räder, bosättarvåld och husdemoleringar. Det är att gå händelserna i förväg att börja med försoning innan brotten mot internationell rätt upphört. I Kairos Palestina-dokumentet står det: ”Dessutom ser vi hos många en beslutsamhet att komma över hatet i det förgångna och nå en beredskap till försoning

Palestinsk lastbil söks igenom vid Falameya Gate

efter ett upprättande av rättvisan.” Först krävs rättvisa, sedan kan vi tala om försoning och förlåtelse.

”Hur ska jag hindra min 18-åriga son från att bli arg och använda våld?”, frågade en man mig idag. Han säger att han varit krigare, terrorist, men nu vill han bygga en fredskultur. Han är inte den enda jag träffar här som bestämt sig för

att gå ickevåldets väg. Jag möter både israeler och palestinier som med fredliga medel kämpar för människors frihet. De har hopp om att ockupationen kommer att upphöra - att de en dag kommer kunna leva fredligt sida vid sida. Jag är här för att stödja deras kamp. Och den dagen ockupationen upphör, då stöttar jag deras försoningsprocess.

●DISCLAIMER

Jag är i Israel och Palestina som ekumenisk följeslagare för Sveriges Kristna Råd och Kyrkornas Världsråd, genom Ekumeniska följeslagarprogrammet i Palestina och Israel. De synpunkter/reflektioner som uttrycks här är personliga och delas inte nödvändigtvis av mina uppdragsgivare. Läs mer: www.skr.org

Hopp om MR-kontroll i Västsahara grusad

●●● Förhoppningarna att FN:s fredsbevarande styrka i Västsahara, MINURSO, skulle få ett tydligt mandat att bevaka situationen för de mänskliga rättigheterna i Västsahara grusades dessvärre. USA:s förslag till FN:s säkerhetsråd drogs tillbaka i sista stund efter starka påtryckningar från Marocko, och MINURSO är nu tillbaka på ruta ett. Kristna Fredsrörelsen kommer naturligtvis att göra allt som står i vår makt för att västсахariernas mänskliga rättigheter ska bevakas.

COLOMBIA Organisationen ”Kvinnor för Fred” har en manifestation i Bogotá för att satsa pengar på utbildning och vård i stället för militären. Kristna Fredsrörelsens fredsobservatörer var med på plats.

Kampen för rättvisa i Guatemala fortsätter

●●● Först fick ex-diktatorn Efraín Ríos Montt 80 års fängelse för folkmord och brott mot mänskligheten - och sedan upphävde konstitutionsdomstolen domen.

Rättegången ska återupptas, och i demonstrationer runt om i Latinamerika kräver många rättvisa och protesterar mot konstitutionsdomstolens beslut. I staden Nebaj har också det civila samhället samlats till ett forum för att förklara vad folkmord innebär och hur rättegångsprocessen går för tillfället.

● Colombia

Sanning och rättvisa krävs för försoning

I Colombia pågår förhandlingar mellan Farcgerillan och regeringen med hopp om att avsluta en av världens längsta konflikter. Vad dessa diskussioner kommer leda till är högst oklart. Kristna Fredsrörelsens medföljarorganisationer är oroliga för straffrihet för brott begångna under konflikten, men hoppas att en dag kunna uppnå försoning.

Sanning och rättvisa! Det är kraven från de familjemedlemmar vars nära och kära har fått offra sina liv för våldet i landet. Att kunna förlåta men inte glömma det som har hänt är en svår fråga som flera offerorganisationer i Colombia nu diskuterar. Efter år av straffrihet för våldsvärkare och stigmatisering, hot och förföljelser mot dem som kämpar för mänskliga rättigheter är frågan om det är möjligt i ett land som Colombia att ingå en försoningsprocess.

DIANA GÓMEZ arbetar för Hijos e hijas por la memoria y contra la impunidad (Söner och Döttrar för Minnet och mot Straffriheten) - en rörelse för upprättelse och rättvisa för konfliktens offer som Kristna Fredsrörelsen medföljer. Hon menar att det centrala för dem är att de ansvariga högst upp i hierarkin blir straffade för de brott som begåtts.

- Det behöver inte vara fängelse för alla, det viktigaste för oss är att de högsta ledarna för alla väpnade grupper får straff, berättar Diana under ett möte med Kristna Fredsrörelsen.

Hösten 2012 offentliggjordes att den colombianska regeringen

Sin olvido - utan att glömma. Men går det att förlåta? Organisationen Hijos y Hijas manifesterar i Bogotá våren 2013.

och Farc inlett fredsforhandlingar på Kuba. Den 26 maj meddelade representanter för de båda parterna att de kommit överrens om punkten jordbruksutveckling som bland annat innefattar rättvis fördelning av jord. Nyheten kom något oväntat eftersom många analytiker ansett att just jordfrågan har varit en av grundorsakerna till konflikten

MÄNNISKORNA i Colombia skådar de pågående fredsforhandlingarna med försiktig optimism. Många ser det som ett viktigt steg framåt men fruktar att det kan innebära hundra steg tillbaka med en eskalering av våld och repression. I Colombia har debatten annars handlat om Farcs ovilja att erkänna brott som de begått, men Gloria Gómez, ledare för människorättsorganisationen Asfaddes,

” Att kunna förlåta men inte glömma det som har hänt är en svår fråga.

påpekar att även staten måste ta sitt ansvar.

- Jag är inte på något sätt sympatisör till Farc men för Asfaddes är det viktigt att staten tar ansvar för sina handlingar. Många av de offer jag möter har blivit utsatta av statliga aktörer och för att de ska kunna gå vidare i livet är det viktigt att staten tar sitt ansvar.

EN FÖRUTSÄTTNING för försoning i Colombia handlar till stor del om att övergrepp under konflikten blir prövade i domstol och att de ansvariga får sina straff. När familjer till offren i konflikten kräver sanning och rättvisa är det således även ett första steg mot försoning.

Joel Pousette Lilljeqvist - fredsobservatör i Colombia

Frida Larsson - programsekreterare för fredstjänstprogrammet i Colombia

Lennart G C Johansson berättar om nya lokalgruppen i Karlstad

"Glädjen och förväntan är stor"

"FLERA MEDLEMMAR, både erfarna och nyare, hade vid olika tillfällen uttryckt en önskan att få engagera sig mer aktivt för Kristna Fredsrörelsen i Värmland och tankar på en lokalgrupp här har lyfts tidigare.

I samband med Equmeniakyrkans konferens i maj samlades fem lokala medlemmar från Värmland tillsammans med Anna Claesson och Jacob Carlbäcker i Norrstrandskyrkans församlingshem och beslutade att vi ville starta en lokalgrupp.

GLÄDJEN OCH förväntan var stor eftersom alla närvarande längtat efter att få engagera sig mer konkret i fredsrörelsen och det nu finns en kanal att göra detta. Många förslag på aktiviteter kom fram som demonstrationer, Die-in och pilgrimsvandring till Bofors vapenfabrik i Karlskoga.

Vi bestämde oss på mötet för att inte bilda en egen förening, utan att så långt det är möjligt hålla byråkrati och administration till ett minimum för att kunna fokusera på aktiviteter så därför finns ingen styrelse. Däremot utsågs en kontaktperson: Lennart G C Johansson, som kan nås på telefon 070 55 67 002 eller lennart@halleberget.net"

Globala veckan tror på helig fred

Historien är full av så kallade heliga krig. Nu är dags för helig fred och det kan människor som tror vara med att åstadkomma. Så resonerar organisationerna bakom Kyrkornas globala vecka och har därför 2013-14 valt temat "Helig fred – tro som fredsskapare".

– Just nu upplever vi att det putt-rar kring fredsfrågan på många olika ställen. Om vi satsar tillsammans kan vi få det att koka, säger Johanna Olaison, koordinatör för Kyrkornas globala vecka på Sveriges Kristna Råd.

BEGREPPET HELIG FRED kan ses som en ordlek med uttrycket helig vrede, och det behövs nog en hel del helig vrede både för att åstadkomma fred och för att ändra en tradition av "heliga krig" som motiverats med religiös övertygelse. Helig fred handlar också om rättfärdig fred och då räcker det inte med frånvaro av konflikt, det ska också råda rättvisa förhållanden, där människor är befriade från nöd, rädsla, fientlighet, diskriminering och förtryck.

Lokalgrupp lobbar för helig fred i Linköping

●●● 2013-14 kommer Kyrkornas Globala Vecka att ha tema "Helig Fred - tro som fredsskapare" (se ovan). Därför uppvaktar Kristna Fredsrörelsen i Linköping stadens kristna råds årsmöte för att informera om det studiematerial som tas fram inför veckan.

– Vi vill uppmuntra församlingar att göra saker kring temat i globala veckan, säger gruppens kontaktperson Annika Spalde.

Ameena och Sana är två av skoleleverna på det indiska fredscetret Aman Shanti i Hyderabad. Här byggs vänskap mellan muslimer och hinduer. Foto: Henrik Rosén

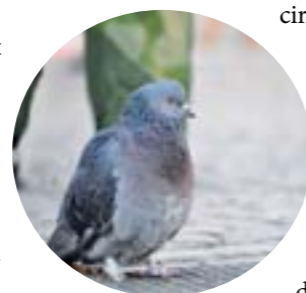
– Genom att tala om helig fred vill vi också markera att vi är övertygade om trons möjligheter som fredsskapare, säger Johanna Olaison.

DET ÄR DEN ANDRA delen av temat för Kyrkornas globala vecka, att lyfta fram tron som en drivkraft till att kämpa för fred. Det finns en kärna av fred i alla religioner, och om den majoritet av världens befolkning som ser sig som troende skulle lära sig mer om hur tro kan motivera människor till att bli fredsbyggare skulle det märkas.

– Vi är övertygade om trons drivkraft för fred, därför har vi också en slogan: "tro hjärta fred", berättar Johanna Olaison.

Viktoria Isaksson

● LÄS MER
Mer info på:
www.globala-veckan.se

Nu är arbetet i gång i Stockholmsgruppen

●●● Sedan våren har Kristna Fredsrörelsen i Stockholm haft ambitionen att ses varannan vecka på kansliet i Alvik. Varannan gång fördjupar sig gruppen i en studie-cirkel och varannan gång är det fikakväll med utrymme för trevlig gemenskap och gott fika men också filmvisning, och någon gång då och då att hjälpa kansliet med praktiska saker. Gruppen planerar också att göra en resa till Moldavien under nästa år.

Årsmötet i Linköping 2013

På Trädgårdstorget föll deltagarna till marken i en die-in för att visa på den svenska vapenhandelns konsekvenser.

Ordförande Peter Lööv Roos talar till årsmötet under förhandlingarna i Tannefors församlingshem

Årsmötet passade också på att med en tyst minut minnas dem som dött i Irakkriget som bröt ut precis tio år tidigare.

22-24 mars bjöd Linköpings lokalgrupp och Tannefors församling in Kristna Fredsrörelsen. Det blev gemenskap, debatt, förhandlingar, manifestation och gudstjänst

●●● Gästkrönika Ragni Lantz

"King levde försoning"

Försoning var inte ett ord som Martin Luther King Jr använde ofta. De svartas kamp för medborgerliga rättigheter i USA var långt ifrån över när han mördades i Memphis för 45 år sedan, och försoningsarbete ägnar man sig i allmänhet åt först när målen är uppnådda och kampen avslutad.

Men King valde aktivt ickevåld som kampmetod just därför att han ansåg att det var det bästa, ja, enda sättet att nå den försoning och kärleksfulla gemenskap som var slutmålet för kampen. Men det var en lång process: "Ickevåldsmetoden gör först något med själ och hjärta hos dem som använder den. Slutligen når den motståndaren och väcker hans samvete så att försoning kan förverkligas."

Viktigast i Kings ickevåldsfilosofi var tron på den självutgivande kärlekens förvandlande kraft. T.o.m. efter bombandet av en baptistkyrka i Birmingham 1963 som dödade fyra små söndagsskolflickor vägrade han ge upp hoppet: "Vi får inte bli bittra och drömma om våldsamt hämnd. Vi måste tro att även den mest vilseledda av /våra vita bröder/ kan lära sig att respektera alla människors värdighet och värde."

Efter den berömda marschen mellan Selma och Montgomery 1965 sade han: "Vårt mål får aldrig vara att besegra eller förödmjuka den vite mannen utan att vinna hans vänskap och förståelse. Vi måste inse att vårt slutmål är ett samhälle med endrökt, ett samhälle som kan leva med sitt samvete."

I det första tal jag hörde honom framföra, i Washington 1965, sa han: "Jag har sett för mycket hat i mångas ansikten. Vårt mål är inte att förödmjuka den vite mannen. En lära som predikar överlägsenhet är lika ond vare sig den gäller svart eller vit."

King levde och dog i förvissning om att drömmen om en bättre och rättvisare värld för hans egna små barn och alla barn skulle förverkligas. Jag var själv där i Memphis den 3 april 1968 och hörde hans ord: "Jag har skådat ut över det förlovade landet. Jag kanske inte når dit tillsammans med er, men jag vet att vi, vårt folk, kommer att nå fram."

Ragni Lantz, journalist verksam i medborgarrättsrörelsen i USA på 1960-talet

B

” Fred och respekt för mänskliga rättigheter skapas tyvärr inte av sig själv. Det måste vi kämpa för, både här i Sverige och i världen. Det gör jag genom att vara medlem i Kristna Fredsrörelsen. Bli det du också på:

krf.se/medlem

Bli medlem!

Hjälp oss förverkliga vår målsättning om fred och rättvisa!

KRISTNA
FREDS
RÖRELSEN

Ge en gåva!

Alla bidrag behövs! Din gåva går direkt till våra fredsprojekt.